

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, torek 23. maja 1950

LETO XL, ST. 121 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 3 D

ZGODNJA KOŠNJA - BOGATA KOŠNJA!

Zelo pogosto slišimo, da se brez krepkih krmil, brez otrobov in brez oljnih tropin ne da povečati živinorejske proizvodnje. »Dajte nam krepka krmila, pa bomo dali več mleka in tudi več mesa pravijo kmetje in delovne zadruge. Le redki pa so kmetje, ki vedo, da ni ključa za povečanje živinorejske proizvodnje v krepkih krmilih, ki jih pridelajo nam prav tako kakor vsem drugim državam, temveč da je ta ključ v naših travnikih in pašnikih. Na teh površinah, ki jih imamo v Sloveniji nad 600.000 ha, t. j. dvakrat več kakor npr. v Belgiji, tako rekoč razmetujemo in zapravljamo najdragocenejšo hranilno snov, to so beljakovine, ki so za rast živine predvsem za proizvodnjo mesa in mleka neogibno potrebne in ki se ne dajo z nobenimi drugimi krepkimi krmili nadomestiti.

Ni dovolj da zvišujemo hektarske donose samo po količini, da nakosimo čim več sena ampak je še važnejše, da dvignemo hranilno vrednost sena in da pridelamo čim več takih suhih snovi, ki jih živali lahko izkoristijo. Važno je dejansko, koliko prebavljivih hranilnih snovi, to je predvsem beljakovin, pridelamo na hektar površine. Pri nobeni drugi kulturi niso mogoče tako velike razlike v kakovosti, kakor ravno pri senu. Po analizah sena vidimo, da more odlično seno, ki je zgodaj pokoseno in pravilno spravljeno, vsebovati tudi 5-krat toliko beljakovin, kakor pa slabo, ostarelo in izprano seno. Tako seno zadoštuje komaj za golo preživljanje živali, krava, ki jo krmimo z zgodaj kosanim senom, pa da tudi 15 l mleka dnevno. Ne da bi bilo treba dodajati druge krepke krme.

Na pridelave kvalitetnega sena ima poleg sestave travne ruše največji vpliv čas košnje in pravilno sušenje ter spravljeno seno. Z nobenimi drugimi ukrepi ne moremo tako hitro in poceni zboljšati kakovosti našega sena kakor ravno s pravočasno košnjo in boljšim spravilom. Vsi druge ukrepi so veliko dražji in niso tako hitro izvedljivi. Naši kmetje pa največ grešijo prav s tem, ker odlašajo s košnjo, misleč, da bodo tako pridelali več sena in obvarovali travnike pred prehitrim izčrpanjem. Toda s prekasno košnjo ne pridelajo prav nič več sena, pač pa manjvrstnega. — Mlada trava vsebuje procentualno največ beljakovin in, čim mlajša je, tem bolj je redilna; čim starejša je, tem slabša je in teže prebavljiva, ker vsebuje več vlaknine. Če bi kosili prav mlado travico, bi pridelali res najkvalitetnejšo krmo, toda pridelek hranilnih snovi bi bil kljub temu premajhen, ker bi tudi pridelali suhega sena nezadostno. Pri nas pa hočemo pridelati ne samo po kakovosti prvovrstno krmo, temveč tudi zadostne količine krmne in s tem redilnih snovi. Združiti moramo torej kakovost s količino. Dokazano je, da pri travah pridelamo največ redilnih snovi, če jih kosimo v času, ko začnejo cveteti. Če jih kosimo šele, ko odcvetijo ali ko napravijo že seme, ne bomo pridelali po količini prav nič več sena, pač pa znatno manj prebavljivih redilnih snovi.

V kratkem bodo začele trave cveteti. Zato ne odlašajte s košnjo; bolje je, da začnemo kositi nekaj dni poprej, kakor pozneje, ko so trave že v cvetu. Vsak zamujeni dan poslabša kakovost sena in zmanjša pridelave prebavljivih redilnih snovi, predvsem beljakovin.

Razen tega da s pravočasno košnjo pridelamo največ prebavljivih redilnih snovi, ima pravočasna košnja še druge dobre strani in prednosti. Tako lahko s pravočasno košnjo uničimo različne plevel in razne manj vredne trave. Dalje s tem lahko reguliramo botanični sestoj travne ruše. Z rano košnjo zmanjšujemo v ruši odstotek visokih trav, pomožujemo pa odstotek nizkih trav in detelj, ki nam nudijo najbolj tečno krmo. Z rano košnjo lahko tudi reguliramo vlago v tleh in obvarujemo travnike pred sušo. Ako kosimo prepozno, to je v času poletne suše, se pokošani travniki hitro posušijo. Zato trpi tudi pridelek otave. — Ako pa predlogo odlašamo s košnjo, nas največkrat sredi največje košnje zaloti deževje, ki nastopa pri nas nekako sredi meseca junija. Zato moramo do tega časa večino travnikov že pokositi. Tedaj bodo hitro ozeleneli in dalj večji pa tudi zgodnejši pridelek otave.

Zgodnja košnja nam omogoča tudi, da pravilno izkoristimo delovno silo. Sedaj, ko na polju ni drugega nujnega dela, moremo delovno silo koristno izrabiti za rano košnjo. Pozneje nam bo delovne sile primanjkovalo, ker pridejo še druga poljska dela.

Pravočasna, rana košnja sena ima torej vse polno prednosti pred kasno košnjo. Prinaša nam ne samo kakovostno najboljšo seno, temveč tudi največji hektarski donos prebavljivih redilnih snovi. Zato moramo storiti vse, da izkoristimo ugodnosti, ki nam jih nudi rana košnja. Kajti taka košnja nam bo omogočila večjo proizvodnjo mesa in mleka tudi brez dodatka krepkih krmil.

Maršal Tito našim vojaškim letalcem:

Varovati morate mirno graditev naših narodov!

Maršal Tito je v nedeljo na zemunskem letališču po pregledu letalskih enot v svoji čestitki borem, podoficirjem, oficirjem in generalom naglasil:

Danes sem srečen, da vam lahko rečem, da ste za varstvo našega neba in naše socialistične graditve dobili v roke kot orožje naša lastna letala. Vi imate čast, da kot borci v letalstvu varujete mirno graditev socialistične države. Nobene druge naloge nimate razen te, da varujete našo državo in njeno neodvisnost ter da bдите nad mirnim delom in graditvijo lepše in srečnejše bodočnosti naših narodov. Nikdar ne boste poslani v kako drugo državo, da bi ograjali njeno neodvisnost in da bi služili osvajačnim namenom. Za človeštvo bi bila sreča, če bi vse vojne letalstvo ali vsaj njegove velike del imelo takšne namene, kakršne ima naša. Danes vam lahko tukaj smelo rečem, da bo vaša naloga samo varovanje naše socialistične domovine. Prizadevajte si, da boste kar najbolje obvladali vojno letalsko tehniko, naša socialistična država pa si bo prizadevala, da se bo naša vojna letalska tehnika kvalitativno in kvantitativno vse bolj in bolj razvijala. Ze sedaj so deloma uresničeni pogoji za to, v prihodnosti pa bo omogočeno, da se naša vojna letalska industrija razvije v polni meri.

Po svečanosti je na zakuski, ki je bila prirejena gostom, pozdravil maršala Tita v imenu letalcev major Miroslav Jovanović, ki je zaključil svoj govor z besedami: Trdno smo prepričani, da bomo pod vašim vodstvom zmagali v vsakem boju.

Navedšemu pozdravljen je nato sprejeli maršal Tito, ki je dejal: Tovarishi letalci! Toplo se vam zahvaljujem za zdravico, ki ste jo izrekli. Priznati vam moram, da sem danes nadvse srečen, da sem lahko privrkat od ustanovitve nove Jugoslavije in našega letalstva izročil našim letalcem orožje naše lastne proizvodnje. To je bila naša težnja od vsega začetka. Toda napori naše države, da

bi se čimprej zgradila ter ustvarila pogoje za boljše in srečnejše življenje naših ljudi, nam niso dovolili, da bi to izvršili v taki meri, kakor smo želeli. Sicer pa tedaj to ni bilo najvažnejše. Ni bilo najvažnejše, da vam damo stroje, temveč, da imamo kadre, s katerimi bomo lahko stroje imeli brez vrednosti. Sedaj imamo eno in drugo. Sedaj imamo kadre in stroje. Odslej bomo, kar sem globoko prepričan, od vodno večjem in večjem ustvarjanju in nenehnem izpopolnjevanju novih strojev omogočili, da se bo čedalje večje število naših kadrov posvetilo tej vrsti oborožitve — letalstvu.

Tovarishi — vi vidite, da dandanes odločujoči ljudje v svetu ne mislijo na mirno življenje in mirno delo, marveč hočejo vojno. To ni svet delovnih ljudi, ki hočejo urejati medsebojna vprašanja na miren način. Nikdar se niso mogli o čemerkoli sporazumeti,

Predsednik vlade LRS Miha Marinko je sprejel zastopstvo sindikata državnih namensčencev LRS

Po zaključku letne skupščine republiškega odbora sindikata državnih namensčencev, ki je bila v nedeljo v Ljubljani, je večeraj dopoldne predsednik vlade LR Slovenije Miha Marinko sprejel delegacijo uslužbenecv državnih ustanov Slovenije. Delegacija, v kateri so bili med drugimi tudi predsednik glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije Janko Rudolf, predsednik sindikata državnih namensčencev Jugoslavije Marjan Vivoda in predsednik republiškega odbora sindikata državnih namensčencev Slovenije Franc Potisek, je seznanila predsednika z delom sindikalnih organizacij državnih namensčencev in s sklepi letne skupščine. Tovarishi Miha Marinko je v razgovoru z delegacijo poudaril važnost in pomen reorganizacije državne uprave. Predsednik Miha Marinko se je z delegacijo razgovarjal skoraj tri ure.

Predlogi naših racionalizatorjev so prihranili državi eno milijardo

Delavci raznih gospodarskih panog so doslej uveljavili nad 5000 predlogov za zboljšanje in zvišanje proizvodnje. Iz izvedbo teh predlogov je bilo prihranjenih državi nad eno milijardo narodnjem. Od osvojenosti do danes je bilo razglašanih nad 150.000 udnarikov in samo lani jih je bilo okoli 56.000. Najbolj so se izkazali delavci Makedonije, kjer je že vsak osmi industrijski delavec dosegel udnarisko čast.

Zahvale maršala Tita zaslužnim železničarjem

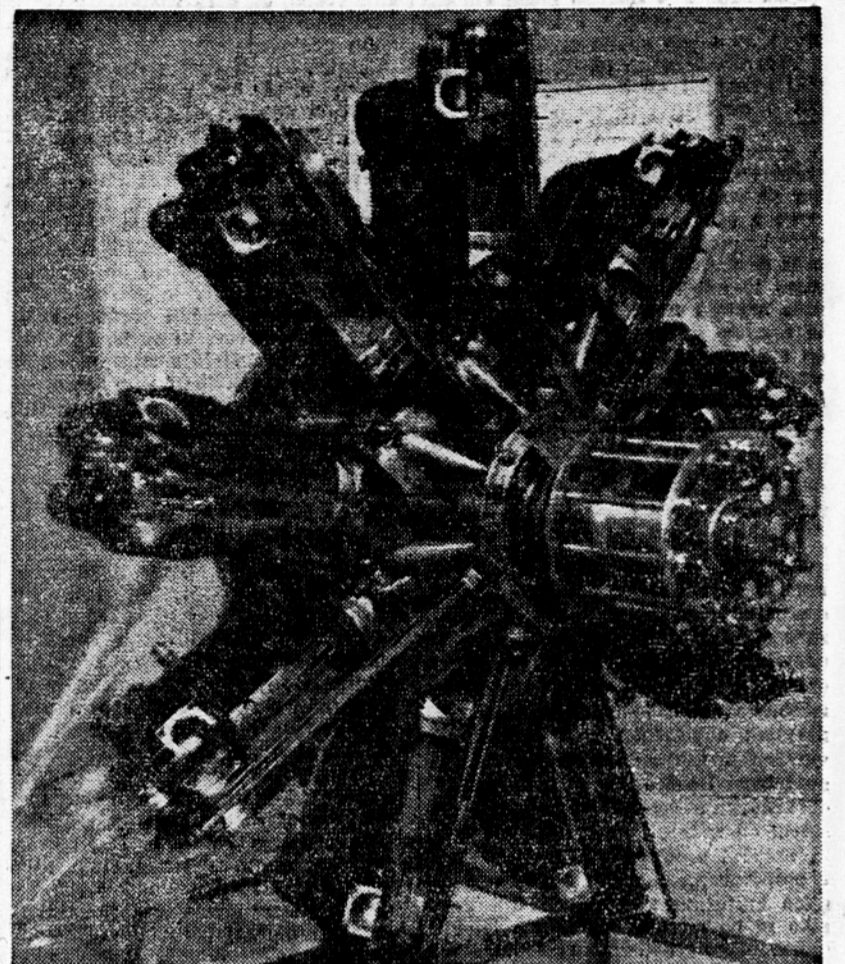
V zveznem prometnem ministrstvu so večeraj razdelili pohvale in darila maršala Tita prvoborcem v železniški prometni službi. Nagrade je dobilo 7 strojevodij in kurjačev, med katerimi so strojevodje Rudolf Voje iz Ljubljane, Filip Kluzer iz Beograda in Ivan Turk iz Zagreba.

Udeležba naše države na mednarodnih vselejmih

Letos se bo udeležila naša država mednarodnih vselejmih v Švedski, Nizozemski, Franciji, Italiji, Kanadi, ZDA in Avstriji. Lani smo se udeležili vselejmih v Pragi, v Torontu v Kanadi, v Milanu, Parizu, Stockholmju in na Dunaju in so vsi naši razstavniki oddelki obsegali 4600 m².

O naglem razvoju našega letalstva priča

ZVEZDNI LETALSKI MOTOR izdelan v Rakovici

Dvojica enomotornih domačih letal »Aero 2« in »Trojka«, že nekaj dni od daleč opozarjata tisoče obiskovalcev, mladih in starih, na veliko razstavo jugoslovskega vojnega letalstva in letalske zveze v Narodni galeriji, ki bo odprta še do konca maja.

Na tej lepi in zanimivi razstavi je od jutra do večera zadosti obiskovalcev pač zato. Za naše mlado letalstvo se zanima velika večina našega delovnega ljudstva. Neumorni oficirji — letalci neprestano tolmačijo radovednim obiskovalcem, zlasti mladini, razvoj našega letalstva ali pa uspehe jadranskih letalcev. Obilica slik kaže začetek razvoja letalstva — ki ima že več zgodaj in narodnoosvobodilni borbi postal temelje pilot — Franjo Kluz. Druga serija fotografij nam prikazuje en dan življenja mladih in pogumnih Titovih letalcev v naši socialistični domovini, ki jo je novo jugoslovska letalstvo pripravljeno vselej braniti, tako podnevi, kakor ponoči. Vrste se prelepe fotografije z lanskimi manevrov o delu padalcev, jadrancev, modelarjev in o sodelovanju naše meteorološke službe z vojnimi in civilnim letalstvom.

O izredno naglem in uspešnem razvoju jugoslovskega letalstva v prvi Titovi petletki se posebej priča veliki zvezdni letalski motor, izdelan v Industriji motorjev v Rakovici. Naš zvezdni letalski motor ima devet cilindrov

zvršenih v krogu v obliki zvezde. Prednost zvezdnih letalskih motorjev, kakršne izdelujejo le v nekaterih industrijsko najbolj razvitih državah, je razmeroma majhna teža v primeri z običajno grajenimi motorji, ki imajo cilindre, razporejene običajno v vzporednih vrstah, drug poleg drugega.

Težko je prav podrobno opisati vse instrumente letalske strojnice ter topeve in domača padala, vse kar vidimo v prvem delu razstave. Lahko smo ponosni, da je mnogo od tega izdelala domača industrija.

Naši jadranci so razstavili naši najboljši, visokosoporni jadranski letali »Wetha« in »Triglav« — izdelani v tovarni »Letova« v St. Vidu pri Ljubljani. Na dveh posebnih zemljevidih je označeno, kje povsod že letajo naša potniška letala in kako je zdej vsem znani jadralec Franc Hillinger nedavno preletel iz Ljubljane v Celje.

V knjigi vtisov je vpisanih lepo številno opomb o razstavi, ki je ne moreš tako kmalu zapustiti.

Nekdo je zapisal: »Razstava me je navdušila in zadovoljila, a obenem me je presenetila moč našega civilnega in vojnega letalstva, ter še posebej vpludnost oficirjev, ki neumorno tolmačijo skrivnosti letenja.«

Koloradski hrošč še vedno velika nevarnost

Na Primorskem so odkrili že 6 novih okužb

Iz Slovenskega Primorja prihajajo vznemirljive vesti, da so koloradski hrošča letos našli že na številnih novih krompiriščih. Doslej je poročalo o novih okužbah že šest krajevnih odborov, a rezultati nedeljskega množičnega pregleda v sezamskem in goriskem okraju se niso znani. Vse nove okužbe so odkrili skrbni individualni pregledi, pri katerih so se odklovali zlasti posamezni zadrudniki in upravniki nekaterih ekonomij.

Prvi znaki te nevarnosti so bile lanske najhujše v Kobaridu, na Idriškem, v Podkrajju, Sempasu, St. Petru in Li-

gu. Znano pa nam je tudi, da se koloradski hrošč zelo naglo množi onstran meje v Italiji, kjer njegovo zatiranje ni posebno učinkovito. Lani so poročali iz Verone, da se je koloradski hrošč sprivil celo na naselja jakevca, ker na krompiriščih že ni imel dovolj hrane.

Zaradi nesistematičnega zatiranja hrošča v Italiji in zaradi podnebnih in prometnih pogojev je tako vse naš obmejni pas od sezamskega do tolimskega okraja resno ogrožen. V središču nevarnosti je vsakokrat goriski okraj, ki je najbolj odprt proti furlanski ravnini. Hrošča in njegovo zalogo so letos nanovo našli že na ekonomiji cementarne Anhovo v krajevnem odboru v Desklah (15 hroščev), v Dobrovi v Brdih (dva hrošča), v Biljah na njeni nekdanji privatnici (4 hrošče in 10 skupin jajčec), na zadružnem krompirišču in na njeni nekdanji privatnici v Bukovici skupno 9 hroščev in 4 skupine jajčec), v Plavah (1 hrošča) in v Temnici (14 hroščev).

Iz drugih krajev Slovenije poročajo, da so doslej našli hrošča le na dveh že lani okuženih njivah, in sicer v Cerkljah v krškem okraju in v Hajdini pri Ptujju. S tem pa seveda še ni rečeno, da hrošča drugod ni več. Dosedanji pregledi so bili v večini okrajne preslabo organizirani in izvedeni, da bi prinesli to gotovost.

Nova ofenziva koloradkega hrošča na Primorskem ni samo resen opomin vsemu primorskemu ljudstvu, da čim vztrajneje in natančneje pregleduje svoje krompirjeve nasade, temveč je tudi grožnja vsem drugim našim krompiriščem. Krompir na Primorskem bo dozorl mnogo prej kakor drugod v Sloveniji. Takrat se bo hrošč skušal seliti naprej proti vzhodu — če mu tega ne bomo že sedaj preprečili. Večraj je bila v Ljubljani druga seja republiškega štaba za zatiranje koloradkega hrošča v Sloveniji, ki je že razpravljala o vseh ukrepih, ki jih bo treba takoj izvršiti. Posebno se moramo že danes pripravljati na nedeljski množični pregled — dne 28. maja —, ki bo obvezen za vse okraje v Sloveniji.

NOVA TOVARNA ELEKTRIČNIH ZARNIC v Zagrebu je začela izdelovati tudi specialne žarnice

V vrsti velikih tovarn, ki so bile lani zgrajene na Hrvaškem, je velikega pomena nova velika in naimogledneje urejena tovarna električnih žarnic v Zagrebu, ki je nedavno začela obratovati v vsem obsegu.

Zagrebska tovarna električnih žarnic je nastala iz združitve dveh manjših tovarn, in sicer tovarne električnih žarnic TEZ in Domače industrije sijalica DIS. Po obsegu zgradb in notranji ureditvi spada nova tovarna med največja in najbolj urejena podjetja te vrste v Srednji Evropi. Sočasne naprave so v novi tovarni množice dela in brzine najmodernejših strojev, ki delajo avtomatsko, le težko se pospešiti tempo proizvodnje, ima podjetje 10% udnarikov.

50 NOVIH VRST SPECIALNIH ZARNIC

V novi tovarni izdelujejo vse tipe običajnih žarnic za razsvetljavo, razen tega pa so osvojili proizvodni postopek tudi za izdelavo 50 vrst raznih specialnih žarnic, ki jih doslej v naši državi nismo izdelovali. Nekatere vrste

te specialnih žarnic že redno izdelujejo. Med drugim so osvojili proizvodnjo raznih vrst tonskih žarnic za domače kinoprojektore, ki jih izdeluje tovarna »Iskra« v Kranju, nadalje raznih signalnih žarnic za letalski in pomorski promet, malih žarnic za žarnice svetilke in za avtomobile, kakor tudi živosrebrnih usmerjevalcev in prekinjevalcev. To je velik uspeh podjetja, ki nam bo omogočil tudi na tem področju popolno neodvisnost od inozemstva. Za posamezne vrste teh specialnih žarnic sedaj pripravljajo serijsko proizvodnjo. Ves kolektiv se trudi, da doseže čim boljšo kakovost izdelkov tudi tedaj, če dobimo iz inozemstva manj primeren material za žarnilne niti. Kolektiv te tovarne je prebrodil vse začetne težave in se čedalje bolj uveljavlja tudi z racionalizatorskimi in novatorskimi predlogi.

Dobre in slabe seje krajevnih ljudskih odborov

Dobro vodstvo gospodarske, kulturne in socialne politike na vasi je sad dobrega dela krajevnega ljudskega odbora. Da bodo krajevni ljudski odbori na vasi te naloge lahko dobro in pravilno izvajali, je potrebno predvsem zboljšanje dela na sejah in zasedanjih. Do nedavnega mnogi krajevni ljudski odbori v okraju niso razlikovali seje izvršnega odbora od zasedanja ljudskega odbora. Seje tečaj, ki so bili letošnji zimo, so razjasnili pojem marsikateremu odurniku. Precej pa je še takih, ki tega še danes ne razlikujejo, predvsem tisti, ki se tečajev niso udeležili.

Zaradi prevelike domačnosti, nenacrtovitosti, nepripravljenosti in nediscipline na zasedanjih in sejah krajevnih ljudskih odborov se odbija dobre in zavedne odločitve od dela, tako da postanejo malodušni do izvrševanja posameznih nalog in zgubijo čut odgovornosti. Na zasedanjih se vse premalo upošteva zakonitost.

Tako so n. pr. v St. Rupertu nad Laškimi prihajali odborniki na zasedanje kakor se je komu zljubilo. Prav tako so zapuščili prostor. Pri razgovoru je sodelovalo le nekaj odbornikov, drugi pa so se zaradi take domačnosti kratkočasili z raznimi drugimi osebnimi pogovori. Kljub temu, da bi se morali pomeniti o izvajanju plana v gospodarstvu, planu obvezne oddaje pralnicev in masli ter planu obvezne od-

daje perutnine in jajc, ni ljudski odbor sprejel nobenega sklepa, pa tudi planov niso razdelili na posamezna kmečka gospodarstva. Zasedanje se je začelo ob 8., končalo pa ob 13. uri, t. j. pet ur nepotrebnega, nenacrtovane razpravljanja brez vsakih konkretnih sklepov. V St. Rupertu se na vseh zasedanjih razpravlja na podoben način. Zaradi tega so morali razne plane razdeljevati administratorji, ki jim je bilo pač vseeno, kako to delo opravijo, saj so delali na račun krajevnega odbora. Posledice takega dela so se kmalu pokazale. Plani niso bili realizirani, pritožbe so deževale na krajevni odbor. Nazadnje pa so odborniki ugotovili, da so plani, ki jih pošilja okraj, previsoki. Toda previsoki so bili le v toliko, kolikor jih krajevni odbor ni pravilno razdelil na posamezna kmečka gospodarstva, s takim načinom dela na svojih zasedanjih krajevni ljudski odbor ne bo mogel uspešno voditi gospodarstva na vasi.

Tudi v Rimskih toplicah ni dosti boljše. Tam odborniki največkrat na zasedanje sploh ne pridejo. Tudi tu je temu stanju kriva prevelika domačnost in nezakonitost na zasedanjih, nerazdeljenost dela in nedisciplina. Člani izvršnega odbora za svoje delo ne odgovarjajo v zadostni meri, saj delujejo drugo namesto njih. Na zasedanjih vodita vse delo predsednik in tajnik, medtem ko drugi člani izvrš-

meza odbora, ki odgovarjajo za posamezne panoge dela, sploh nimajo kaj poročati iz razumljivega razloga, ker niso ničesar delali.

V takih krajevnih ljudskih odborih se opaža tudi nezadostna povezanost z volivci. Ne sklicujejo redno zborov volivcev, kjer bi se pomenili o raznih planih itd., pač pa te plane birokratsko diktirajo administratorji iz pisarn.

V krajevnih ljudskih odborih Sentjur pri Celju, Sv. Peter v Sav. dolini in Laškem pa imajo redne seje in zasedanja, ki se močno razlikujejo od drugih. Odborniki so disciplinirani vsi sodelujejo v razgovoru. Delo so si med seboj porazdelili. Pri porazdelitvi posameznih planov sodelujejo vsi volivci.

IV. zasedanje oblastnega ljudskega odbora ljubljanske oblasti

Na osnovi člena 60 splošnega zakona o ljudskih odborih sklicuje izvršilni odbor ljudskega odbora ljubljanske oblasti IV. redno zasedanje na dan 27. maja 1950 ob 10 dopoldne v prostorih Sindikalnega doma na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

1246-n

Maršal Tito našim vojaškim letalcem

Nadaljevanje s 1. strani

naše armade poklicani, da varujejo naše socialistične ozemlje. Vojno letalstvo je sedaj najpopolnejše orožje vojnega stroja in mnogo držav je v tem oziru pred nami. Danes vam nismo mogli dati takšnega orožja, kakršno imajo sedaj vesle, s katerim se po našo v groze druga drug. Upam pa, da bo prav kmalu napočil čas, ko vam bomo dali najpodobnejše orožje, ko tudi v tem oziru ne bomo zastajali za tehnično najbolj naprednimi državami. Ovisno je od nas samih, od napora naših narodov. Zastavljamo velike napore in zmagali bomo. Od vas pa je odvisno in vaša naloga je, da se seznanite s tem novim orožjem.

Tovariši, žalostno je, da moramo komaj nekaj let po končani vojni govornosti o oborožitvi in ne o lepšem življenju, o ureditvi naših mest in vasi, o vsem, kar dela življenje lepše in srečnejše. Žal, govoriti moramo o tem, ker pa smo že v tem položaju, se moramo z vso resnobo ozreti nanj. Brez strahu pred kakršnimi koli težavami, brez strahu, da smo majhni, da nas je samo 16 milijonov, da je bila v vojni naša armada številčno majhna, ker bo ta armada velika po svojem duhu in po svoji zavesti in kot takšna nepremagljiva, in z vero, da nas nihče ne bo zavrnil pri ustvarjanju naših nalog

In graditvi naše socialistične domovine, korakoma naprej, da bi ustvarili državo, ki bo z gled drugim narodom. Sedaj je na svetu cedalje več naprednih ljudi, ki z vso naklonjenostjo gledajo na nas in na našo borbo. Videli ste že, da prodira skozi ta mrak resnica o nas v vse dele zemeljske obale. Sedaj se napredni ljudje v svetu spravejo, zakaj ni Jugoslavija že stoptila v imperialistični tabor. Prihajajo k nam in vidijo prav nasprotno, in to, kar vidijo pri nas, je najmočnejši dokaz, s katerim napredni ljudje v svetu spoznavajo, da je naša država krivično obrekovana, da naše voditelje krivično obrekujejo in da ni res, kar o nas zlobno pripovedujejo.

Resnica o naši državi si sedaj z vso naglico utira pot v vse dele sveta, kmalu pa bo naša država stopila iz te borbe, ki ni nič lažja od naše narodnoosvobodilne borbe, kot zmagovalec.

Sedva se pa ta borba ne bo končala v kratkem razdobju, trajala bo dolgo, ker se bodo našli ljudje, ki bodo hoteli podrediti ideje svojim smotrom. Tudi mi smo komunisti in moramo reči: ne povsod, kjer je potrebno reči: Ne smemo molčati zaradi nekakšnih višjih smotrov. Vi veste, da ljudje sami sebi ustvarjajo smotre in da ni nekih nedotakljivih višjih smotrov. Smotri ne morejo biti neka abstrakta

stvar, ker izvržajo iz vsakdanjega življenja ljudi. Sedaj opravičuje Sovjetska zveza napade na nas z nekimi višjimi smotri. Če je ta smoter v tem, da bi bili vsi narodi podjarmljeni in da bi postuhal samo Moskvo, je to že znan in preizkušen smoter. Nam pa takšen smoter ni potreben. Naš najvišji smoter je, dovršiti našo socialistično graditve, dvigniti našo industrijo, elektrificirati našo državo, modernizirati naše kmetijstvo, ustvariti zdrave, zgradišči ceste, šole in razne druge kulturne ustanove, skrajša, dati našemu človeku vse, s čimer bo dosegel visoko kulturno življenjsko raven. Naš smoter je: da pri nas ni izkoriščanja človeka po človeku. Naši ljudje sedaj prosiovoljno sodelujejo pri graditvi svoje domovine z največjim poletom. To, kar je bilo doslej na področju graditve naše države, se pojavlja sedaj tudi v odnosu do naše armade. Cedalje več je ljudi, ki želijo z velikim navdušenjem stopiti v vaše vrste, da bi postali letalci, padalci itd. z eno besedo, da bi služili obrambi svoje domovine. Tako mi je pred kratkim odgovorila tovarišica, ki je postala letalka, ker ji ni bilo za to, da bi najhitreje skakala, marveč, da bi spodbudila druge in s tem služila obrambi svoje domovine. S takšnimi ljudmi, s takšno mladino, ob takšnem navdušenju, ki se pojavlja pri nas in nas je odlikovalo tudi med vojno, smo lahko cedalje bolj prepričani, da bomo uspešno izpolnili nalogo ustvarjanja boljšega življenja našim narodom.

V tem imenu vas pozdravljam in vam želim mnogo uspehov pri vašem delu.

Zbrani letalci, po katerih je maršal Tito sporočil svoje pozdrave vsem pripadnikom jugoslovanskega vojnega letalstva, so pozdravljali njegove besede z navdušenim poskovanjem in vzklikanjem, v imenu konstruktorjev pa je pozdravil maršala Tita letalski podpolkovnik ing. Kosta Sivčev. Maršal Tito se mu je zahvalil ter mu naročil, naj sporoči njegove pozdrave vsem konstruktorjem in vsemu delovnemu kolektivu letalske industrije.

Poostriti je treba borbo za boljše delo poštne ustanove

V soboto je v Ljubljani zasedal IX. plenum centralne uprave Sindikata poštne, telegrafskih in telefonskih uslužbenecv. Zasedanja so se udeležili tudi pomočnik poštne ministra Milan Bukšič, generalni direktorji republikanskih direktorij telegrafskih in telefonskih uslužbenecv. Iz referata o nalogah sindikata v borbi za boljše kakovost poštne, telegrafskih in telefonskih uslužbenecv, posemamo naslednje:

V tretjem planskem letu so poštne, telegrafske in telefonske ustanove presegle letno plansko nalogo za 9,7%. Letos se je promet nadalje dvignil. Tako je bil poštni promet v prvem četrtletju za 9,7% večji kakor lani v istem razdobju, paketni promet za 18,5% odstopka, plačilni za 11,5%, telegrafski za 30,3%, krajevni telefonski za 14,5% in medkrajevni telefonski promet za 33%. To povečanje prometa ob enakem številu uslužbenecv kakor lani je rezultat borbe za večjo delovno stopnjo in stalnega tekmovanja. V prvem četrtletju je bilo zgrajenih 35 novih objektov. Tehnični kader je med drugim samostojno montiral veliki telefonski centrali v Skoplju in Subotici. V lanskem drugem polletju sta bila najboljša kolektiva v državi pošta Celje in telegrafsko-telefonski center Beograd. Tekmovalni polet se je letos še bolj razvil. Sindikalne organizacije

so se posvetile zlasti organizaciji tekmovanja in izpopolnitvi evidence. Poleg uspehov pa so bile zabeležene tudi pomanjkljivosti. Mnogi kolektivi niso bili poučeni o načinu tekmovanja, nekatere sindikalne organizacije so prepuščale vso skrb za gospodarske naloge upravnim ustanovam, druge niso primerno zaostrele vprašanja delovne discipline ali pa niso posvetile dovolj pozornosti evidenci. Ena izmed osnovnih pomanjkljivosti pa je bila, da nekatere sindikalne organizacije niso znale koordinirati svojega dela z delom uprav, kar je kvarno vplivalo na izpolnjevanje planskih nalog.

Težiče svojega dela morajo sindikalne organizacije prenesti na teren borbe za boljše kakovost uslug. Slaba kakovost dela se zlasti opaža pri razdeljevanju in usmerjanju poštne pošiljke v ekspedicijah ter v ambulantni in dostavni službi. Vzrok je prizadevanje, čimprej doseči večji delovni učinek na škodo kvalitete dela. Kontrola je pokazala, da je bilo v januarju v delu ekspedicij poštne pošiljke 83.600 pogrešk, v februarju 91.100, v marcu pa celo 103.200. V telefonskih centrih je še vedno mnogo nerealiziranih telefonskih pogovorov. Treba je najti nove metode dela za zadovoljitev potreb telefonske službe. Obstojeca zmogljivost naprav se ne izkorišča maksimalno. Treba bo povečati produktivnost dela tako pri tehničnem kakor tudi pri manipulativnem osebjem.

V diskusiji je sodelovalo veliko številno delegatov. Ob zaključku je predstavnik centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije izrazil svoje prepričanje, da bodo uslužbenci pošte, telegrafa in telefona kakor doslej tudi v prihodnosti obvladali vse težave, ki izvržajo iz rastočega obsega prometa.

se se posvetile zlasti organizaciji tekmovanja in izpopolnitvi evidence. Poleg uspehov pa so bile zabeležene tudi pomanjkljivosti. Mnogi kolektivi niso bili poučeni o načinu tekmovanja, nekatere sindikalne organizacije so prepuščale vso skrb za gospodarske naloge upravnim ustanovam, druge niso primerno zaostrele vprašanja delovne discipline ali pa niso posvetile dovolj pozornosti evidenci. Ena izmed osnovnih pomanjkljivosti pa je bila, da nekatere sindikalne organizacije niso znale koordinirati svojega dela z delom uprav, kar je kvarno vplivalo na izpolnjevanje planskih nalog.

Težiče svojega dela morajo sindikalne organizacije prenesti na teren borbe za boljše kakovost uslug. Slaba kakovost dela se zlasti opaža pri razdeljevanju in usmerjanju poštne pošiljke v ekspedicijah ter v ambulantni in dostavni službi. Vzrok je prizadevanje, čimprej doseči večji delovni učinek na škodo kvalitete dela. Kontrola je pokazala, da je bilo v januarju v delu ekspedicij poštne pošiljke 83.600 pogrešk, v februarju 91.100, v marcu pa celo 103.200. V telefonskih centrih je še vedno mnogo nerealiziranih telefonskih pogovorov. Treba je najti nove metode dela za zadovoljitev potreb telefonske službe. Obstojeca zmogljivost naprav se ne izkorišča maksimalno. Treba bo povečati produktivnost dela tako pri tehničnem kakor tudi pri manipulativnem osebjem.

V diskusiji je sodelovalo veliko številno delegatov. Ob zaključku je predstavnik centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije izrazil svoje prepričanje, da bodo uslužbenci pošte, telegrafa in telefona kakor doslej tudi v prihodnosti obvladali vse težave, ki izvržajo iz rastočega obsega prometa.

Zasedanje mednarodne organizacije za prosveto v Florenci

Florenca, 22. maja. (Tanjug) V Florenci se je začela peta konferenca mednarodne organizacije za prosveto, znanost in kulturo (Unesco), ki se je udeležuje nad 400 delegatov iz 55 držav. Dnevni red še ni dokončno določen, vendar bodo na konferenci razpravljali o številnih zelo pomembnih vprašanjih, kot so: izdelava delovnega programa Unesco za prihodnje leto, obravnavanje uspehov, ki so bili doseženi od zadnje konferencie do danes, in različni predlogi konvencij v zvezi s pospeševanjem novinarstva, varovanjem kulturnih spomenikov itd. Prav tako se bo morala konferenca izjaviti o navzočnosti nadaljnjega sodelovanja Kuomintangovega delegata.

Kakšen pomen ima ta mednarodna konferenca se vidi iz sestave posameznih delegacij, v katerih je zelo veliko število znanih kulturnih delavcev. V jugoslovanski delegaciji so razen šefa delegacije Vladislava Ribnikarja, ministra in predsednika za kinematografijo, dr. Gorazd Kušej, prorektor ljubljanske univerze; dr. Radivoj Uvalič, dekan gospodarske fakultete na beo-

grajski univerzi; Milan Bogdanović, univerzitetni profesor; upravnik Narodnega gledališča v Beogradu, Mile Joka; Ivo Sarajčić, direktor Direkcije za informacije in Drago Vučinić, Delo konferencie spremlja 48 dopisnikov tujih agencij in listov in skoraj pravitolično predstavnikov italijanskega tiska.

Po današnjem slovesnem začetku konferencie in pozdravnem govoru predsednika italijanske republike Luigija Einaudija so izvolili verifikacijsko komisijo, v kateri je razen predstavnikov osmih držav tudi jugoslovanski delegat Milan Bogdanović. Tako nato sta zahtevala českoslovaški in madžarski delegat izključitev Kuomintangovega predstavnika, sklicevaje se pri tem na brozjavko zunanjega ministra L.R. Kitijske. Predsednik je sporočil, da je obravnavanje tega vprašanja pred končanem delom verifikacijske komisije v nasprotju z običajnim postopkom in pomeni nezaupanje verifikacijski komisiji.

Danes popoldne bo konferenca nadaljevala delo z obravnavanjem poročila verifikacijske komisije in izvolitvijo kandidature komisije.

V nekaj vrstah

Atene, 22. maja. Delavci in namščenci brzojavne službe v Grčiji so večerj prenehali stavkati, ker je upravni odbor družbe za telekomunikacije pismo izjavil, da bodo zahteve delavcev in namščenski ugodno rešene. Na drugi strani pa je združenje državnih uslužbenecv objavilo, da bodo državni uradniki v Grčiji nadaljevali stavko.

Djakarta, 22. maja. Tuje agencije poročajo, da trajajo sovražnosti med Indonezijci in nizozemskimi kolonialnimi četami v Makasaru na otoku Celebesu že teden dni. United Press poroča, da je bilo v bojih ubitih ali ranjenih 100 civilistov in 32 nizozemskih kolonialnih vojakov. Znanet del mesta Makasarat je uničil požar.

Bombay, 22. maja. 25 delavcev je izgubilo življenje pri eksploziji v tovarni za strelivo v mestu Mediev (Indija). Eksplozija je povzročila slučajni požar.

Riga, 22. maja. Kakor poročajo listi, je novi estonski notranji minister Rus Moskalkenko, ki je nedavno izmenjal vse kabinet, začel sedaj s čistko v državni upravi in hoče odstraniti vse »buržoazne elemente«, ki so se vtihotapili tudi v kolhoze in športne organizacije.

Rim, 22. maja. V Livornu je bil sinoči končan kongres italijanske republikanske stranke. Sprejeta je bila resolucija strankinega vodstva, da je treba nadaljevati sodelovanje v koalicijski De Gasperijski vladi. Proti tej smeri je nastopil bivši predsednik italijanske vlade Parri, ki je obsodil »atlantsko linijo« sedanje italijanske zunanje politike in zahteval, naj republikanska stranka izstopi iz sedanjega vlada.

Atene, 21. maja. Večera je nad 2000 študentov manifestiralo po ulicah Aten za združitve Cipra z Grčijo. V Atene je prispela neka ciprska delegacija, ki je izročila parlamentu liste z izidi lanskega plebisitca na Cipru, na katerem je 95% grškega prebivalstva glasovalo za unijo z Grčijo.

Ankara, 21. maja. (AFP) Predstavnik Turčije v komisiji OZN za pomiritev v Palestini Husein Jalčin je odstopil. Izjavil je, da je podal ostavko zaradi poraza republikanske stranke na parlamentarnih volitvah.

Beirut, 21. maja. Libanonska vlada bo napravila prihodnje dni korake pri rešitvi spora med Egiptom in Jordanom, ki je nastal zato, ker je Jordan priključil arabski del Palestine. V uradnih libanonskih krogih mislijo, da bo ta poizkus uspeh, kajti izdelan bo za obe stranki sprejemljiv kompromisni predlog.

La Paz, 21. maja. Cete bolivijske vlade so s silo zadušile stavko v La Paz. Pri večeršnjih spopadih s stavkajočimi je bilo ubitih 14 delavcev, 70 pa ranjenih. Vlade čete nadaljujejo represivne ukrepe.

Usodna nesreča pri Benetkah

Benetke, 22. maja. (Tanjug) Pri vasi Bosochiaro v bližini Benetk se je med procesjo podrl most. Okrog 50 otrok je pri tem padlo v prekop. Doselej so potegnili iz prekopa 10 otroških trupel, 38 otrok pa so rešili. Natančno število ponesrečenecv še ni znano.

Djelal Bajar novi prezident turške republike

London, 22. maja. Nova turška velika narodna skupščina je danes izvolila Djelal Bajarja za predsednika turške republike. Bajar je voditelj demokratske stranke, ki je dobila pri zadnjih splošnih volitvah veliko večino. Skupščina je imenovala Menderesa za ministrskega predsednika, ki je soustanovitelj demokratske stranke.

Zopet brezuspešen sestanek zaradi Avstrije

London, 22. maja. Namestniki štirih zunanjih ministrov so tudi danes popoldne razpravljali o avstrijski mirovni pogodbi, ne da bi dosegli napredek in ne da bi določili dan naslednjega sestanka. Sovjetski namestnik je spet načel tržaško vprašanje, glede katerega so ostali poudarili, da nima nobene zveze z Avstrijo.

Italijanski komunisti branijo razlaščenega bogataša

Rim, 22. maja. Večerašnji komunistični »Paese Sera« govori o »mučeništvu« bivšega veleposelnika in milijonarja v Istri Francesca Zocchia, češ da je bil apromoran zapustiti vse svoje imetje in se izseliti v Italijo. Zocchi je pridela leto po 100 hl najboljšega vina in 100 kvintalov najboljšega žita, zemljo pa so mu obdelovali domačini. Njegovo veleposelstvo je bilo z zakonom o agrarni reformi razdeljeno.

Kakor razvidno, brani italijanski informacijski tisk, ako je potrebno, tudi bivše izkoriščevalce delavskega razreda, samo da bi našel »razlog« za svojo protijugoslovansko gonjo.

Nagrade sindikalnim podružnicam za zbiranje hranilnih vlog

Zastopnik zveznega ministra za finance, minister za zunanjo trgovino inž. Milentije Popović je izdal odločbo o nagrajevanju za prizadevanje pri zbiranju hranilnih vlog preko hranilnih blagajn. Sindikalna podružnica, ki doseže, da najmanj 50% zaposlenih delavcev in uslužbenecv vlagata na hranilne knjižice, dobi kot nagrado 1% od zbranih hranilnih vlog. Če pa sindikalna podružnica doseže, da najmanj 90% zaposlenih delavcev in uslužbenecv vlagata na hranilne knjižice in je najmanj polovica med mesecem vložila denarno vlogo, dobi nagrado v višini 2% zbranih hranilnih vlog. Te denarne nagrade izplačuje na zahtevo sindikalne podružnice pristojna organizacijska enota Narodne banke ob koncu vsakega meseca.

Učence osnovnih in srednjih šol, ki so člani dijaških hranilnih blagajn, lahko nagradi Narodna banka ob koncu šolskega leta za najboljšo pismeno nalogo s področja varčevanja. Uslužbenec bank, voditelje hranilnih blagajn pri podjetjih in uradih, voditelje dijaških hranilnih blagajn in člane družbenih organizacij, ki dosežejo najboljši uspeh pri množičnem zbiranju hranilnih vlog, lahko Narodna banka glede na doseženi uspeh med letom nagradi z nagrado do 1000 din. Za tehnično izvedbo te odločbe bo Narodna banka izdala potrebna navodila.

Znamke za Teden matere in otroka ter za letalski zlet v Rumi

Za proslavo Teda matere in otroka pridejo 1. junija v promet priljubljene poštne znamke po 3 din. Ki jih bodo vse večje pošte v državi prodajale do 10. junija. Te znamke se bodo uporabljale, dokler ne bo objavljeno, da so vzete iz prometa.

Priljubljene znamke ob III. letalskem zletu v Rumi pa pridejo v promet 2. julija in jih bodo prodajali, dokler bodo na zalogi.

Kaj slabi udarno silo jeseniške železarnice

V aprilu so nekateri obrati jeseniške železarnice znatno presežili proizvodni plan po vrednosti in količini. Najvišji odstotek je dosegla kotlarna, njeje sledo obrati kamlolom, žična in hladna valjarja, jeklovnik, elektropeč, martinarna, cevarna, žebeljarja, opekarna itd., medtem ko plana niso dosegli obrati Javornik II, Javornik 2400 in žičarna, tako da je celotni delovni kolektiv jeseniške železarnice dosegel le 99,8% mesečnega plana.

Vzrok za neuspeh nekaterih obratov je treba iskati v železarni in tuji izven nje. Organizacija dela med posameznimi obrati ni najboljša. Nekateri obrati ne dobe pravočasno potrebne materiale za izdelavo in predelavo, ker ni zadosti ljudi in prevoznih sredstev. Se slabša pa je povezava med delovnimi izmenami. V aprilu je bilo povprečno vsak dan na delu 89,06% skupnega delavskega staleža. Povprečno je bilo na dan 4,93% bolnikov, 2,97% delavcev je bilo na plačanem dopustu, ostali so imeli izredni plačan ali neplačan dopust, ali so bili na službenem potovanju; neopravičeni iz-

V naših podjetjih je izvoljen že nad 300 delavskih svetov

Nad 300 tovarnih in podjetij v naši državi je že izvolilo svoje delavske svete, v katerih je okoli 10.000 delavcev, inženirjev in tehnikov. Ze v začetku leta je bilo izvoljenih nad 200 delavskih svetov in kmalu so se pokazali veliki uspehi vseh demokratičnih ustanov v življenju in delu naših delovnih kolektivov. Sledile so volitve delavskih svetov tudi v drugih obratih.

Najbolj so se zavzela za delavske svete podjetja kovinske industrije, za njimi pa rudniki in v vseh teh obratih so delavski sveti že mnogo pripomogli k zvišanju produktivnosti in zboljšanju delovnih pogojev. Delovni kolektivi volijo v delavske svete svoje najboljše člane. Med dosedanjimi člani delavskih svetov je nad 3000 uradnikov, novotarjev in racionalizatorjev in nad 1200 odlikovancev z redom in kolajno dela.

Pred volitvami ljudskih odborov v Beogradu

Prihodnje nedeljo bodo, kakor smo že poročali, v Beogradu druge redne volitve odborov za mestne in rajonske ljudske odbore. Ustanovljeni so že seminarji, na katerih bodo dobili člani volivnih komisij vsa potrebna navodila.

Število odborov ljudskih odborov se ni povečalo samo zaradi večjega števila beograjskega prebivalstva, temveč predvsem zato, da bi se ljudskim množicam omogočila širša in neposrednejša udeležba pri delu ljudskih odborov. Pri prvih volitvah je bilo od 922 ljudskih odborov izvoljenih za rajonske ljudske odbore 711 odborov, pri sedanjih drugih volitvah pa bo število rajonskih odborov precej večje. Od skupnega števila 1405 odborov jih bo izvoljenih za mestni ljudski odbor 237, za rajonske ljudske odbore pa 1168. To je zaradi tega, ker je mestni ljudski odbor prenesel na rajonske ljudske odbore razne posele, ki jih je doslej sam vodil. Mestni ljudski odbor ima sedaj več operativnih kakor pa administrativnih funkcij. Kandidiranih je precej starih odborov, nove kandidate pa so izbrali predvsem iz vrst zaslužnih delavcev.

Ljudska tehnika v Srbiji se je močno okrepila

Včera je sestal v Beogradu III. plenum glavnega odbora Ljudske tehnike Srbije, ki je ugotovil, da je bilo konec lanskega leta v LR Srbiji 81 organizacij Ljudske tehnike z nad 70.000 članov, zdaj pa je že 160 organizacij, ki imajo nad 80.000 članov. Do konca leta bo v Srbiji nad 300 organizacij Ljudske tehnike.

Nova opekarna pri Reki bo dajala 5 milijonov kosov opeke na leto

V bližini Reke so dogradili veliko opekarno, kjer bodo izdelali mesečno 400.000 kosov opeke. Prihodnji mesec bo ta opekarna začela obratovati s polno zmogljivostjo. Reška gradbena podjetja so doslej nabavljala opeko iz Karlovca, Zagreba in iz Slovenije, odslej pa bo večji del potreb Reke in okolice krila nova opekarna.

Likvidacija 30 velikih podjetij v Italiji in množične odpustitve delavcev

Rim, 22. maja. (Tanjug) Okrog 15 tisoč italijanskih delavcev je zasedlo prejšnji teden svoje tovarne iz protesta, ker so tovarniške direktorije sklenile ustaviti proizvodnjo in odpustiti delavce.

Nov val množičnih odpustov z dela je zajel italijanska podjetja zlasti po nedavnem vladnem sklepu o razpustitvi državnega inštituta za metalurgijo (IIM). S tem sklepom je neposredno prizadetih okrog 80.000 kovinarjev. Zrardi priprav za odpustitve teh delavcev in likvidirajo okrog 30 velikih državnih ter poldržavnih podjetij je sklenilo samo v zadnjih petih dneh okrog 35 manjših zasebnih industrijskih podjetij, ki imajo poslovne zveze z državnimi tovarnami, da bodo prav tako opustila proizvodnjo in odpustila svoje delavce. Tako je nastala nevarnost, da se bodo odpustitve še povečale. To povzroča ostro nezadovoljstvo proti italijanskim delavskim sindikatom.

Prvo tovarno so zasedli na področju Cagliarija v Marsali. Tu so delavci industrijskega podjetja »Florio« prevzeli proizvodnjo, ker je direktorija skupno z inženirji zapustila tovarno. Delavcem je uspelo v zadnjih štirih dneh odbiti več zaporednih poskusov policije, da bi jih s silo odstranila z njihovih delovnih mest. Tudi delavci tovarne »Rumianca« v mestu Spelu so zasedli tovarniške prostore. Enako akcijo so organizirali delavci tovarne »Cesaralta« v Bologni, delavci na gradbišču nove elektrocentrale v Terniju in še 6 delavskih kolektivov drugih manjših industrijskih podjetij. V številnih industrijskih podjetjih so delavci organizirali kratke protestne stavke. V Turinu so delavci javno demonstrirali proti novemu valu množičnega odpustanja z dela in likvidacije italijanske industrije.

Tajništvo Generalne konfederacije dela v Rimu je za jutri sklicalo izredno sejo, na kateri bo sklepalo o enotni protestni akciji vseh italijanskih delavcev.

Spominske slovesnosti za heroji pariške Komune

Pariz, 22. maja. (Tanjug) Na tisoče Parižanov je defiliralo danes popoldne na pokopališču Père Lachaise kjer so padli leta 1871 zadnji heroji pariške Komune. Na čelu spreveda, v katerem so nosili veliko število rdečih in državnih zastav ter transparentov, so šli voditelji KP Francije, skupine borcev za mir, predstavniki Generalne konfederacije dela, enotne socialistične stranke, predstavniki mladine in športnih delavcev in bivših partizanov.

Tudi socialistična stranka je s svojimi organizacijami priredila komemoracije za heroji Komune z mimohodom na pokopališču Père Lachaise.

Razgovori Trygve Lia v Parizu

Pariz, 22. maja. (Tanjug) Generalni sekretar OZN Trygve Lie se je sestel po vrnitvi iz Moskve s francoskim zunanjim ministrom Schumanom, predsednikom vlade Bidaultom in predsednikom francoske republike Vincentom Auriolom. V kratkem poročilu o teh razgovorih niso omenjene nobene podrobnosti.

Laburistični voditelji se pripravljajo na volitve

London, 22. maja. (Tanjug) Nocoj je bilo objavljeno poročilo o dvodnevnem sestanku laburističnih voditeljev v bližini Londona. Kakor poudarjajo poluradni komentariji, niso bili na tem sestanku sprejeti nikaki dokončni sklepi, nakazane pa so bile splošne linije, ki bodo zelo koristile pri deločanju glavnih smernic laburistične vlade v prihodnjih mesecih.

Na konferenci so bili poleg ugodnih voditeljev laburistične stranke navzoči tudi vodilni člani sindikalnega gibanja ter predstavniki združnega gibanja. V obveščenih krogih v Londonu poudarjajo, da bodo laburistični voditelji razpravljali na tem sestanku o mnogih prečih vprašanjih, o smernicah laburistične politike ter o pripravah za volitve, za katere so tu prepričani, da bodo bržkone v oktobru.

Potres opustošil mesto Cuzco v Peruju

Lima, 22. maja. (Un. Pr.) Močan potres je davi uničil zgodovinsko mesto Cuzco v Peruju. Doselej so potegnili izpod razvalin 94 mrtevih ter 272 ranjenih. Potres je trajal samo nekaj sekund, bil pa je tako močan, da je porušil 30% hiš v mestu.

OB 30 LETNICI DELAVSKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA »VESNE«

Rudarji v Zagorju slavijo ta feđen z raznimi prireditvami tridesetletnice svojega kulturnega društva »Vesne«. Ta kulturni jubilej v delavskem gibanju je važen tudi za druge rudarje in sploh za vse delavce, ki se spominjajo dobe, v kateri se je ustanovila in razvijala »Vesna«.

Ob prevratu po zlomu avstrogrške monarhije je oblast ležala na cesti in prisvojila si jo je buržoazija, ker delavstvo brez revolucionarne organizacije tega ni moglo storiti. Oktobrska revolucija sicer ni šla brez sledu mimo naših delavskih množic, kar so pokazali vojaški upori v Radogni, Judenburgu, Muravu in in drugod, in tudi naše delavske množice so stremele za tem, da spremene imperialistično vojno v osvobodilno. Toda večina takratnih delavskih voditeljev je trdila, da proletariat še ni zrel za samostojno vlogo, in tako se je naš delavski razred ob prevratu znašel brez revolucionarne organizacije.

Ze v prvih dneh nove države je bilo delavstvo razočarano in razočarane se je prav kmalu sprevrglo v ogorčenje, ko se je videlo, da je mlada, nenasična jugoslovanska buržoazija v marsičem še hujsa od starih avstrogrških izkoriščevalcev. Brez pravega vodstva je revolucionarno gibanje zajelo vso novo državo, kar je dokazala že meseca julija 1919 splošna dvodnev-

KULTURNO DRUŠTVO -- MOČNO OROŽJE DELAVSKEGA RAZREDA

na stavka proti od beograjske vlade nameravani intervenciji na Madžarskem za udušitev sovjetske republike. Naslednje leto pa se je začel boj našega delavstva za golo življenje in najosnovnejše človeške pravice. Ta boj so začeli meseca aprila železničarji in je bila splošna stavka, kakor v Ljubljani na Zaloški cesti, v krvi zadušena tudi v drugih delih države.

Ze s tem nasiljem je bil delavski razred delavsko postavljen izven zakona, formalno pa se je to zgodilo 30. decembra 1920 z »obznanom« in še bolj 1. avgusta 1921 z »zakonom o zaščiti države«, ki je preprečil vsem razrednim delavskim organizacijam vsako javno delovanje.

To nasilje je sprožilo nove revolucionarne sile našega delavskega razreda. Če nam ne pustite delati javno, bomo delali tajno, če nam ne pustite delati na zemlji, bomo delali pod zemljo! — Delavstvo je hotelo živeti in delati in tako so postale delavske kulturne organizacije nov izraz revolucionarnega stremljenja delavskih množic, a tudi začetek smotnega revolucionarnega dela.

Pod vsem nasiljem »obznanem« in »zakonom o zaščiti države« je bilo v Ljubljani ustanovljeno delavsko kulturno društvo »Iskra«, za ves rudarski revir pa v Zagorju kulturno društvo »Vesna«. Obe organizaciji sta imeli nalogo obnavljati delavsko mladino pred vplivi malomeščanskih društev, predlavcem pa priteniti najzvednejše delavce k novim oblikam razrednega boja. Težke so bile te naloge in nikdar ne smemo pozabiti, s koliko požrtvovalnostjo in premišljenostjo so jih člani delavskih kulturnih organizacij izvrševali.

Od leta 1920 dalje so ob vsakem medzmenem sporu, prav gotovo pa vsako leto za 1. maj prihajali v vsak industrijski kraj novi žandarji, v mestih je bilo tudi vojaštvo v strogi pripravljenosti. Vsako leto konec aprila so bile pri vseh znanih delavskih zupnikih hišne preiskave, da bi našli letake, prepovedane časopise ali pa kakne načrte za prvomajске proslave in druge delavske manifestacije. Po takih preiskavah so v mnogih delavskih domovih jokale žene, matere in otroci, ker so može, sinove in očete odgnali v ječo. Se pred zoro vsakega prvega maja so po ulicah in cestah mest in industrijskih krajev pasturirali žandarji in vojniki, a pri vsej tej pozornosti so se pojavljali povsod letaki in lepaki, napisj po zidovih, na visokih drevesih, stolpih in dimnikih pa so vihrale rdeče zastave — simbol idealov razrednega delavskega gibanja in nepomirljivega boja do končne zmage proletariata.

To je bilo delo članov kulturnega društva »Vesne«, ki so tudi skrbno zadrževali gibanje vseh pasturij, pravosodna sodišča in sodne delavnice so-
vplivi malomeščanskih društev, predlavcem pa priteniti najzvednejše delavce k novim oblikam razrednega boja. Težke so bile te naloge in nikdar ne smemo pozabiti, s koliko požrtvovalnostjo in premišljenostjo so jih člani delavskih kulturnih organizacij izvrševali.

Delovanje »Vesne« ima važno poglavje v zgodovini SKOJ (Sveza komunistične mladine Jugoslavije), kar je bilo že lani naglašeno ob njegovi tridesetletnici. »Vesna« pa je imela tudi zgodovinsko vlogo pri slavni barikadi slovenskega delavstva proti navalu fašistične Orjune 1. junija 1924 v Trbovljav. Posamezni voditelji delavskih kulturnih društev so zapirali v rudarskih revirjih in v Ljubljani že l. 1923 in kakor ljubljanska »Iskra«, je bila pozneje razpuščena in prepovedana tudi »Vesna« v Zagorju. Obe organizaciji pa sta dobro izorali ledino ter posejali brazde z dobrim semenom in tako so se pozneje ustanovljale druge delavske kulturne organizacije kot močno orožje zatiranega delavskega razreda.

Ce se zdaj ob tridesetletnici »Vesne« ne bi spominjali na delo prvih borbenih delavskih kulturnih organizacij, bi strelili veliko napako, ker ne bi mogli brez teh spominov prav centri prizadevanja naše socialistične domovine in vsega, kar je še dala in še daje svoja delavstva mladina.

VREME

VREMENSKA NAPOVED za sredo, 24. maja: Se vedno pretežno jasno, le v popoldanskih urah povečanje oblačnosti. Temperatura od 10°C ponoči do 26°C podnoči.

Četrta številka „NOVEGA SVETA“

Naša kritika je že večkrat ugotovila, kako se kvaliteta naše centralne lepševne revije stalno dviguje in opozorila na pomembno funkcijo, ki jo ima ta revija v našem kulturnem življenju. Nepotrebno ponavljajmo bi bilo, če bi se ob tem dejstvu zopet natančneje ustavljali, vendar ga je treba ponovno poudariti, ker se zadnja t. j. četrta številka letošnjega letnika ne more uspešno meriti s prejšnjimi številkami, da tako naravnost ne bi mogla nastati misel, češ da se je splošna smer Novega sveta spremenila in da se je začelo s to številko nekakšno nazadovanje. Zato pripombi o tej številki ne gre posploševati na vso revijo, kakor pripomba o posameznem delu nekega avtorja še ne gre posploševati na vse njegovo delo. Recenzentova naloga je torej v takem primeru precej kočljiva, vendar je njegova dolžnost, da opozori na pojave, ki se mu zdijo negativni, ne da bi a priori izključeval nasprotno mnenje. Ena številka revije je skromen izsek iz kulturnega življenja naroda in prav tako skromen odlomek iz življenja revije same in dela posameznih avtorjev, ki v tej številki sodelujejo. Kolkoli so posamezni pojavi, izraženi v eni številki, tipični za vso revijo, ali za celotno delo nekega sodelavca, to bi mogla pokazati šele obširnejša študija, ne more pa pokazati tega skromna recenzija posamezne številke. Stvar je se tembolj zamotana, ker posamezna številka večinoma ni celota, kajti revija mora predvsem bolj ali manj redno izhajati in marsikakva stvar je včasih izraz uredniške zahteve za gradivo.

Na uvodnem mestu prinaša 4. številka Novega sveta nekrolg Ruplov članek »Ob smrti doktorja Franceta Kidriča«. V skorajda leksikografskem slogu podaja pisec skico zunanje podobe obsežnega Kidričevega znanstvenega in organizacijskega dela. S tem se je Novi svet oddolžil spominu velikega slavista.

Poezijo zastopata v tej številki le dva avtorja: Fran Albreht in Matej Bor; ta objavlja pet, oni eno pesem in prevod Goethejeve Mohamedove pesmi. Ta prevod, ki je bil gotovo težka naloga, je v glavnem uspel, vtihotapilo se je vanj le nekaj smiselnih netočnosti. V ritmičnem oziru je treba povedati, da se je prevajalec raba v eni kitici držal Goethejeve metrične sheme, a kljub temu ni vedno ujel tudi ritma, tako da je na treh mestih ritmična enotnost razbita.

Albrehtov »Sonet o svobodi« je zanimiva in po svoje pretresljiva izpoved pesnika »Psmi življenja«. Hkrati je ta sonet tudi obracun. Kdor pozna Albrehtovo poezijo, bo domnel ne le notranjo nujnost nastanka te pesmi, ampak tudi avtorjevo iskrenost in pogum.

Vse drugačne so Borove pesmi. Naša dnevna kritika je že večkrat govorila o novjših Borovih pesmih, objavljenih v Novem svetu in jih v glavnem označila kot izraz življenjske radosti, veselja nad življenjem i. pod. Tudi v obravnavani številki Novega sveta objavljene pesmi izražajo po svojem temeljnem tonu isto razpoloženje. Vendar imajo nekaj svojstvenih potez, ki jih skušamo opredeliti. Značilna je zanje najprej izrazna šibkost in sicer prav v trenutku, ko bi človek pričakoval največjega poudarka bodisi v izraziti podobi ali originalni misli. In to moti umetniški užitek. V »Galjota« n. pr. velja to za verze »Oj veriga vseh verig najčistejša«, ki so v primeri s prejšnjimi štirimi verzmi neprimerno šibkejši, čeprav bi po svoji prirodni funkciji, ki jo imajo v celoti, morali prav za prav še potencirati občutje, ki ga vzbudi prejšnja kitica. Isto smemo reči tudi za naslednjih osem verzov. Zdi se, da je logistična konstrukcija, zahtevajoča stopnjevanje, razbila prvotno vizijo Galjota, ki se zalubi v svoje verige in jih še v nebesih noče odločiti. Prav isto velja za Potepuško pesem. Ta se v sredini prelomi. Prvi dve kitici sta že celota zase, drugi del pa, ki naj bi bil potenciranje, se razvodi v neplastično razlago, in ta je hkrati še formalno slaba (saj je bilo treba n. pr. mašiti z »blodeži« in smudeži). V »Voznikih« je skušal pesnik v celoto združiti posamezne žive impresije, da bi tako še bolj poudaril njihovo vsebino. A ta poskus ni uspel. Pesem ostane nejasna. Zdi se, da je to, kar sili pesnika v potenciranje, čeprav bi ne bilo potrebno, posledica tega, ker je podlaga optimizmu teh pesmi prav za prav hote izravnan optimistično razpoloženje. Kako naj si sicer razložimo n. pr. pravnost, ki naj bi optimistično učinkovala, v resnici pa zveni prisiljeno, kot n. pr.: da je akreinar žejnim ponudil pehar, da bi svoj sočilec proslavil? Ta redukcija nekaterih dejanj na izraz življenjske polno-

sti in radosti ni zgrešena sama po sebi, ampak je neučinkovita le v tej konkretni obliki, to pa morda prav zaradi tega, ker je hote narejena, ne pa posledica enkratnega doživljanja. Zato najdemo v teh pesmih logistično konstruirano poudarjanje podobe, kakor da hoče pesnik iz svojega prvotnega doživljanja iztisniti še nekaj več, kakor da to prvotno doživljanje pesnika ne zadovolji. V pesmi »Bila je tema« je zaradi tega drugi del (zadnji dve kitici) naravnost nelogičen. Nične ne zanika, da je splošna smer Borovih novjših pesmi pozitivna. To velja tudi za tih pet pesmi, vendar je realizacija tega osnovnega razpoloženja nepričljiva, tako, da človeka ne pritegne. Tu seveda ne možno govoriti o vseh problemih, ki so s tem v zvezi. Značilno je, da je najboljša »Pomladna serena«, ki je drugače grajena kot ostale štiri pesmi, čeprav je tudi tu najšibkejša tista (šesta) kitica, ki je za celo pesem najvažnejša. To pa pomeni, da pesem ni izraz enotnega doživljanja, ampak da je razumsko grajena, tam kjer je ta element najmočnejši, je seveda pesem najšibkejša. Vse te opombe pa veljajo seveda le za v obravnavani številki Novega sveta objavljene pesmi. In za te pesmi je treba povedati, da niso najboljše, to pa, kot vse kaže, zato, ker niso izraz doživljanja, ampak bolj volje. Zato iz njih tudi še ni možno razbrati tiste točke, kamor je osredotočena vsa pesnikova kreativna sila. S tem hočem reči, da pesnik nujno stremi nekam naprej, do spoznanja novih resnic, v območja novih problemov. Vendar pa bo o tem možno govoriti šele, ko se bodo Borove novejši pesmi strnile v enoten ciklus.

Prozo je za to številko prispeval Ferdo Godina in sicer odlomek »Dedkove povesti niso resnične.« Bravca pritegne sicer manjša epizoda, a v celoti zapusti odlomek pričakovanje in željo, da bi avtor iz tega starega motiva (spor med sinom in očetom) naših kmečkih povesti ustvaril kaj več, kot smo vajeni.

V umetniški del revije moramo pritišeti še fragment Kreftovega scenarija »Dr. France Prešeren«. Odlomek je posvečen času od marca 1833 do izida Sonetnega venca (februarja 1834) in ivori s svojimi 16 prizori prav za prav nekakšno celoto. Po načinu svoje zgradbe precej spominja na shematično podajanje posameznih zgodovinskih obdobij po načelu, ki zahteva najprej prikaz splošnega političnega položaja, reakcionarnih sil, demokratičnih sil, odnošajev oseb do ene in druge strani; nato na enak način podan isti odnos drugih nastopajočih oseb (Julijina družina in oba Scheuchenstuela) ter slednjič oba glavna problema Prešernovega življenja te dobe: literarni boj in ljubezen do Julije. Tako shematično povzročilo n. pr. da mora avtor v prvem prizoru pripeljati na oder Prešerna in Smoleta, da na rotovski stopnicah izpovesta svoje mnenje o trenutni politični situaciji in o usodi slovenske literature. Nato ju mora peljati v stransko ulico, da srečata bežečega čevljarca in tako izrazi svoja simpatije do spontanih, čeprav anarhičnih izbruhov demokratizma.

Značilna poteza Kreftovega dramatičnega talenta je hrupnost. Ta lastnost pa mu je bila vsaj pri objavljenem odlomku scenarija prej v škodo kot v korist. To pa zlasti zato, ker si je natožil težko nalogo: dramatično oblikovati Prešernovo življenje, ki nima efektivnih zunanjih dogodkov, zato pa tem več miselnega in čustvenega bogastva in interne napetosti. (Prvo vprašanje je seveda, kako avtor organizira življenje neke osebnosti v celoto, da je umotvor smiselno zaključen organizem, — toda o tem v tem primeru ni možno razpravljati, ker je pred nami samo fragment.) Kako v dramatični obliki predočiti to, kar pomeni Prešerna? Ze prof. Kidriču se ni posrečilo, da bi za nekatere bistvene Prešernove miselnice in čustvene preokrete našel vzroke in konkretnih zunanjih dogodkih. (N. pr. za Sonete nesreče. Prim. Kidrič, Prešeren II. str. CLXXXII i. sled.) Ta problem je pred dramaturgom stal v še neprimerno bolj ostri obliki in je še neprimerno bolj neumljeno zahteval rešitve. Vsaj za dve glavni točki je šlo. Prvič: kako podati Prešernovo demokratično prepričanje, drugič, kako podati Prešernovo čustveno intenziteto? Prvo je rešil Krefl tako, da slučajno pripelje Prešerna nekam, kjer lahko nekaj političnega pove, ali da ga postavi v krog prijateljev, ki pojejo marseljezo i. sl., še bolj pa je skušal to podati s Prešernovo zrcalno sliko v mislih ljudi, oblasti in njegovih nasprotnikov o njem. Toda to še vedno ni nič dramatičnega. Če bi avtor ostal

PESJANI

Prišla je zima, ki je ni bilo konca. Mladi jetnik je neprespano sprševal po starem stricu in prosil, da bi ga pustili k njemu. Da je stari rihlar bolan, da mu je prej slabše kot bolje, to so Kozini povedali; sicer pa so njegovo prošnjo odbili. Mladi kmet je dobro videl, kako ravnao z njim ko s kakim hudodelcem slabo in strogo, da se drugi, resnični zločinci, nimajo nič slabše. Njegova razboljena misel je iskala vzroka vsemu temu v izvoru vse njegove in vse chodske nesreče — v Lammingergju. In misel mu je postajala vedno bolj grenka in, ko je pomislil, da bi na primer frhanovski graščak nenadoma vstopil v njegovo jeto in mu ponudil prostost, če prekliče in prizna, da se je motil, da njihova stara pravda ne velja več, tedaj je čutil, kako bi pogledal Lammingergju v oči, vrgel temu krvniku v obraz odločen mnenj in prenesel njegov grozeči pogled kakor tedaj, ko je bil prišel na Houvezdo po stare majestate.

Jasnega, toplega popoldne v mesecu sreznu je pripeljal stražnik Kristofa Hrubega iz jete na jetniško dvo-

rišče. Stari Kozinov stric je bil zelo slab in niti ni stopil, da bi se sprehodil, kakor mu je bilo dovoljeno, temveč je koi sedel na surovo klop, stoječo na soncu. Z dražnovskim rihlarjem je šlo hitro nizdol. Od tistega časa, kar je bil začel med zasliševanjem pri prizivnem sodišču bohehati, ga ni več pustilo. Ječa mu ni pomagla, svoje so mu dale še novice s Chodskega in skrb, kaj se godi doma, od koder ni zvedel ničesar. Zdjaj je stegnil noge daleč na sonce, položil roke na kolena in se zagledal v jasno, sončno nebo, katerega mu ni bilo dano gledati že tako dolgo. Kmalu pa je zapri utrujene, opešane oči in tudi belotasa glava se mu je sklonila. Sedel je negibno, potopljen v misli, in se zganil samo, kadar ga je zmotil kašelj. Zdjaj je dvignil težko glavo, ker je bil opazil pred seboj na tleh senco, ki se je bila ustavila ob njem.

»No, kako je, stari?« je vprašal Hrubega resen gospod v kavno rjavi temni suknji, v črnih hlačah in črnih nogavicah, držec v roki ravno palico s srebrnim držajem.

»Nič prida, gnadjivi gospod,« je odgovoril stari Chod, ki je obrnil glavo proti zdravniku, stoječemu nad njim.

»Komaj meljem z nogami. Tak sem, da bi me veter podri. Prej sem vsaj lahko še spal, zdaj pa — In po udih me trga; od tega tudi hujsam.«

»Molči stari, ti bom dal prašek.«

»Ej, gnadjivi gospod, zame ni več arcnij. Ta pomlad me bo stisnila — pa bo bolje —«

Ljudska tehnika

Člani mariborskih organizacij ne pridejo praznih rok na kongres

Med mariborskimi organizacijami LT je tekmovalne v čast I. kongresa vzbudilo veliko razburjanje. Organizacije so se začele pripravljati na kongres s pospešenim delom. Prav sedaj na svojih skupščinah volijo delegate za kongres in sprejemajo tekmovalne obveznosti. Medtem ko so imeli mariborske organizacije LT v svojih vrstah ob koncu maja okoli 3800 članov, se njihovo število v predkongresnem tekmovalnem nestrastno množijo in imajo danes že nad 4000 članov. Mestni odbor LT v Mariboru pa je sprejel obveznost, da bodo v številnih novo ustanovljenih klubih tehnike in društvenih zvezi nad 2000 novih članov.

Člani mariborskih organizacij LT opravljajo veliko prostovoljnih delovnih ur pri graditvi letalskega hangarja in velike centralne colnarne ob hidrocentrali na Mariborskem otoku, ki se bo kosala z brodarskim pristaniščem, ki ga ob Ljubljani gradi ljubljanski brodarji.

Pomemben uspeh so dosegli člani kluba tehnike v Mariborski tovarni avtomobilov, ki so pod vodstvom tov. Pogačarja prav v tih dneh že izdelali tri prototipe malih Diesl motorjev in pridruzo konjsko silo zmogljivosti.

Motorni ocn, ki ga izdelujejo člani pomorsko - brodarskega društva v hidrocentrali na Mariborskem otoku

Doslej smo te motorje zelo drago plačevali v tujini, toda do kongresa bodo v njihovem klubu izdelali celo serijo takih motorjev, katere bodo s pridom uporabljali vsi naši letalski, brodarski in avto modelarji. Največa obveznost kluba tehnike v mariborski livarni je izgotovitev ličnega pionirskega sportnega avtomobila na bencinski pogon. Pod spretnimi rokami članov kluba se izdelava tega pionirskega avtomobila, ki je namenjen vzgoji pionirskih, že močno bliža koncu. V livarnem klubu pa bodo do kongresa vili tudi več kartierjev za 125 cm DKW motorje, ki jih pri nas doslej še nismo izdelovali.

Zanimivo in tudi zelo pomembno je delo mariborskega člana avtomoto društva tov. Cerniča, ki iz domačega ma-

NOVICE in zanimivosti

z vsega sveta

Predlog za sklenitev mednarodne konvencije o razvezi zakona. Ameriška zveza za mednarodno pravo je predlagala Komisiji za socialna vprašanja pri Organizaciji Združenih narodov, naj izda posebno mednarodno konvencijo o razvezi. Ameriški pravniki navajajo v svozem predlogu, da so proti tovarnam za ločitev in razvezo zakonov, ki so v nekaterih državah postali oddelki zbornic za trgovino in turizme. Z medn. konv. naj bi onemogočili izrabljanje zakonov tujih držav, ki dovoljujejo naglo ločitev zakonov. Ameriški pravniki so predlagali, naj bi mednarodna konvencija vsebovala določbo, da je mogoče doseči razvezo zakona v tujih državah samo s pogojem, da je tisti, ki zahteva razvezo zakona, vsaj eno leto prebival v tujih državah.

Ameriške zaloge žitaric. Ameriško ministrtvo za kmetijstvo je sporočilo, da so se letošnje ameriške zaloge žita povečale v primeri z lanskim letom. Na dan 1. aprila je bilo v skladiščih približno 2014 milijonov bušjev koroze, v istem času lani pa samo 1855 milijonov. Zaloge pšenice so bile 663 milijonov bušjev v primeri s 586 milijoni v prejšnjem letu, zaloge rži pa 13 milijonov nasproti 9,9 milijona v prejšnjem letu. Ministrtvo za kmetijstvo je tudi objavila, da bo zaradi visokih prezežkov še nadalje prepovedan uvoz koroze v ZDA.

Električni stroj za računanje. Družba »Eckert-Mauchly Computer Corp.«

SVETOVNO PRVENSTVO V NOGOMETU

Jugoslavija bo igrala v Rio de Janeiru

Včeraj je bilo v Rio de Janeiru zbiranje skupin za svetovno nogometno prvenstvo. V I. skupini bodo igrali v Belo Horizonte: Anglija, Španija, ZDA in Čile; v II. skupini v Sao Paulu: Italija, Švedska, Paragvaj in Indija; v III. skupini v Rio de Janeiru: Brazilija, Jugoslavija, Mehika in Svica; v IV. skupini v Porto Alegru pa: Urugvaj, Francija in Bolivija. Portugalska ne bo igrala, ker je odpovedala sodelovanje.

Nogometne reprezentance vseh držav, ki bodo sodelovale na svetovnem prvenstvu v Rio de Janeiru bodo prišle v Brazilijo z letalom. Samo Italijani so zaradi lanske letalske nesreče v Turinu sklenili potovati z ladjo. Ves promet med mesti v Braziliji kjer bodo tekmovala, bo z letali.

Prvenstvo Jugoslavije v kegljanju bo novembra v Ljubljani

V nedeljo, 21. maja, so se v Zagrebu sestali delegati vseh republikanskih kegljskih zvez, kjer so ustanovili Kegljsko zvezo Jugoslavije ter s tem postavili najvišjo upravno telo za vodstvo in razmah kegljskega športa.

Iz poročil, razprave in sklepov skupščine sledi, da je kegljstvo pri nas močno razvito in da je doseglo prav lepe uspehe. Naj Jugoslavija brani svetovni rekord in nastop evropskega prva za posameznike.

Novi upravni odbor s tov. Trobovičem na čelu jamci, da se bo kegljstvo v prihodnje še bolj uspešno razvijalo, tako da bo postalo eno izmed najmočnejših športnih panog, kjer se bodo lahko udeleževali vsi delovni ljudje ne glede na spol in starost. Ena prvih nalog je ta, da bodo kegljskam upravljali tisti, ki jih potrebujejo, ne pa tisti, ki iščejo na takih športnih prireditvah v šport. Med drugim je bilo tudi odločeno, da bo državno moštveno in peodinsko prvenstvo Jugoslavije v Ljubljani v mesecu novembru. Sodelovalo bo 16 moštev in 16 posameznikov.

Atleti »Zagreba« so se vrnili iz Izraela

Po 20 dnevnem gostovanju v Izraelu so se atleti zagrebškega društva »Zagreba« vrnili iz domovino. To je bilo prvo gostovanje jugoslovanske atletske ekipe izven Evrope. Zagrebčani so v Izraelu nastopili v štirih disciplinah: v Tel Avivu in nastopili na tekmovalnih v Tel Avivu ter Jeruzalemu.

Pri propagandnem tekmovalju v Jeruzalemu so dosegli zagrebški atleti od 10 moških disciplin 61,45 mest. Od uspešnih rezultatov je omeniti rezultat Belca pri metu kopja 67,55 m. Godlerja pri metu na 3000 m 9:06,0 min in Venica na 100 m 11,3 sek.

Na tekmovalju v Tel Avivu so premagali jugoslovanski atleti izbrano izraelsko moštvo z 229:186 točkam. Od 16 moških disciplin so Jugoslovanci zmagali v 12, atletinje pa so dosegle 6 zmag od 8 disciplin. Pri tekmovalju na daljših proгах so bili naši tekmovalci v izraziti premoči in so zasedli vsa prva mesta. Doseženi uspehi: Tomica na 800 m (2:01,4) in 1500 metrov (4:09,2) ter Godlerja na 5000 metrov (15:41,6) so zelo dobri glede na značek sezone.

Drobne zanimivosti

Udeležba naših teniških igralcev na turnirju v Parizu. Na tradicionalnem teniškem turnirju v Parizu, ki se bo začel 23. maja, bodo sodelovali tudi teniški igralci Mitić, Palada in Branović, ki od poznajajo danes pod vodstvom trenerja Bojovića.

Prerazrada je bilo veliko kolegarsko prvenstvo Srbije, pa katerim se v tekmi na 80 km zmagal »Metalac«, pri tekmovalju juniorjev na 60 km pa »Spartak«.

V nogometni tekmi za treniranje je drugo moštvo Partizana prebil moštvo B reprezentanco Jugoslavije 3:1 (1:1).

Danes prvenstvena tekma zvezne košarske lige

Zadar : Zeleznikar

Začetek ob 17 na igrišču Doma Ljuba Serčerja

S A H

Na beograjskem turnirju je zmagal Nedeljković

Z remijem v zadnjem kolu v partiji s Tordionem je osvojil jugoslovanski mojster Nedeljković prvo mesto na mednarodnem »Beograd« turnirju v Beogradu, kajti njegov glavni tekmeec Matanović je zgubil z Miličem.

Hitro so remizirali Castaldi : Hugo Dija : Dunkelblum, Karačić : Tot v drugih partijah pa so bili vztrajne borbe za zadnje mesto. Božić je z zmago nad Grobom odstranil nevarnost, da bi bil na zadnjem mestu. Tudi Prins se je z zmago nad Janoševićem izognil zjednemu mestu. Končana še ni partija Keller : Vuković, Keller ima nekoliko boljši položaj in igra na zmago.

Končni vrstni red udeležencev: Nedeljković 11. Mič 10 in pol, Matanović 10, Castaldi in Tot po 8, Hugo 8 in pol, Dunkelblum 8, Grob 7 in pol, Janošević in Dija 6 in pol, Božić 6, Prins 5, Tordion in Karačić 5 in pol, Vuković in Keller 5 (1).

»No, stari, za smrt je vedno dovolj časa. Svet ni, da bi ga človek zametaval.«

»Saj, gnadjivi gospod, če gre človeku dobro; toda takim revežem —«

»Nič se ne boj, boš že prestal.«

»Mislim, da ne, če pa bi, gnadjivi gospod — Bodi že z mano kakor hoče, da bi nam le dali našo staro pravdo. Pa nam je ne dajo in to je, gospod — Starec je medlo zamahnil z roko. V tem ga je začel dusiti Kašelj. Zdravnik ga je gledal ne brez sočutja. Ko pa je Hrubý nehal kašljati, je uprl pogled v doktorja in dejal:

»A, gospod, če ste že tako ljubeznen, kako pa je z našim fantom, kako je s Kozlino?«

»Njim? Samó svojo tišči. Videti je, da sta iste krvi. Norca, kaj mislita? Zakaj se ne uklonita?«

Hrubý je odmajal z belotasa glavo.

»Ne, ne, gospod doktor — škoda besed — Pa kako mu gre, je zdrav?«

»Kozina? Je,« je odvrnil zdravnik ostreje, gorak zaradi Chodove trdnosti in se ravnal k odhodu.

»Se nekaj vas prosim, gnadjivi gospod,« ga je zadržal Hrubý. »Na katero stran je naše mesto, Domažlice?«

Doktor je začuden pogledal starca.

»Zakaj to sprašuješ?«

»No, kar tako, da bi videl nebo, ki je na naši strani, nad našo deželo —«

Doktor se je ogledal po soncu, zamahnil z roko in dejal:

»Takole v to stran so Domažlice in tista vaša nesrečna dežela, glavani.«

Njegov glas pa ni več zvenel tako osorno; odhajaje se je še enkrat ozrl po starem Chodu. Starec je uprl oči v tisto stran neba, kjer so se pod njim dvigale sumavske gore, kjer je pod njim ležala njegova nesrečna domovina, za katero je trpel in na katero je neprestano mislil.

Komaj je prišel pod novomestni rotovž, je srečal doktor apelacijskega svetnika Paroubka in ta ga je ustavil v vprašanjem, kod je hodil.

Zdravnik je povedal, pa tudi to, da se je ustavil pri onem starem Chodu.

Svetnik Paroubek je zazmeril s svojlm nekoliko skilavim očesom in dejal: »Veste, kaj je rekel o njem in njegovem nečaku naš svetnik Knecht?«, Echter böhmischer Dickschädel, gledal pa je pri tem vame,« in Paroubek se je zarežal, da so se mu vse gube zlike okoli levega skilastega očesa. »In v resnici tudi so,« je nadaljeval. Prej bi se dali komaj raztrgati, kakor da bi preklicali, kar trdijo o svojih pravicah. Tisti Kozina je zadnjič rekel, češ, temu da ga silimo, če pa njihove pravice nič ne veljajo. On da govori po svoji vesti in da drugače ne more.«

»Pa še zelo zmerno ste jih odpravili,« je menil doktor.